

subjektivní. Největší stížnosti na zřizovatele v oblasti objektivitu hodnocení jsou z malých měst.²⁰

1.5 Hodnocení práce učitele

1.5.1 Profesní standardy

Hodnocení práce učitele nabývá na důležitosti s rostoucím důrazem na kvalitu výuky a s množícími se doklady o tom, že kvalita práce učitele má zásadní dopad na výsledky žáka. Systematické externí hodnocení práce učitele umožňuje zajistit učitelům cílené další vzdělávání odpovídající jejich potřebám a nové profesní příležitosti, které odpovídají jejich možnostem.

Hodnocení práce učitele by mělo být založeno na specifikaci kvalitní práce učitele – na profesních standardech. Tyto standardy mohou být vytvořeny na národní úrovni, ale mohou vzniknout též na úrovni školy nebo sítě škol. Profesní standardy, které vymezují požadavky na kvalitu práce učitele a slouží jako podklad pro hodnocení, ukazují učitelům, co se od nich očekává. Obrací jejich pozornost k důležitým aspektům jejich profesního působení a pomáhají jim zlepšovat se tam, kde je to potřeba. To je velmi důležité v dnešní době, kdy jsou na učitele kladeny stále vyšší a nové nároky, jako je například rozvíjení klíčových kompetencí, využívání konstruktivistických přístupů nebo efektivní využívání informačních technologií. S rostoucí rozmanitostí žákovských kolektivů a s důrazem na inkluzivní vzdělávání se pojí také nutnost přizpůsobovat se individuálním potřebám jednotlivých žáků, s čímž souvisí požadavek sledovat pokrok všech žáků a poskytovat jim pravidelnou zpětnou vazbu. Nové styly řízení mají za následek, že se učitelé rostoucí měrou podílejí na řízení školy a jsou aktivními členy autoevaluačních týmů. Profesní standardy vymezují všechny žádoucí aspekty práce učitele a specifikují, jak vypadá práce, ve které jsou tyto aspekty požadovaným způsobem naplňovány.

Vzhledem k tomu, že profesní standardy zpravidla zahrnují rozmanité aspekty práce učitele, je jejich naplňování nutno kontrolovat komplexnějším způsobem, než jsou u nás běžné hospitace. Zpravidla je sledováno nejen to, jak učitel hodinu odučí, ale také, jak se na ni připravuje, jak ji promýšlí, a také, jak zpětně reflektuje její průběh. Zároveň bývá posuzována práce učitele dlouhodoběji (například na základě učitelského portfolia) a bývá hodnocena též jeho spolupráce s ostatními učiteli a práce pro školu obecně.

Při vlastním hodnocení učitele se nejčastěji uplatňuje týmová spolupráce, při které si učitelé vzájemně hospitují a poskytují si vzájemně zpětnou vazbu.²¹

1.5.2 Pokusy o tvorbu standardů v ČR

V ČR probíhá hodnocení práce učitelů při hospitacích, které realizuje vedení školy. Hodnocení výuky probíhá rovněž v rámci inspekčních návštěv. Důkladnost a systematickosti hodnocení a zpětná vazba se na jednotlivých školách značně liší, stejně jako se liší provázanost hodnocení s dalším profesním rozvojem učitelů. V době vzniku tohoto textu mělo MŠMT za sebou několik pokusů o vytvoření standardů, které by podrobně popsaly obecně sdílenou představu o kvalitní pedagogické práci učitele, ale žádný z těchto standardů dosud neposkytlo pedagogické veřejnosti jako oporu pro její práci. Absence sdíleného porozumění komplikuje práci učitelům, ředitelům i ČŠI a fakticky znemožňuje obhajování postupů učitelů před rodiči i v situaci, kdy přístup učitelů je správný a vysoce profesionální.

²⁰ Viz http://www.csm-praha.cz/userfiles/Dokumenty/Kulaty_stul_08.11.2012.pdf.

²¹ Standardy z Velké Británie jsou k dispozici na https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/301107/Teachers__Standards.pdf